

7401031 Elektronikan työkurssi I

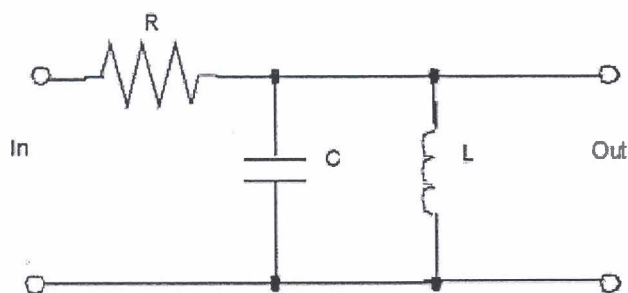
Tentti 3.5.2005

Vastaa vain neljään tehtävään. Voit valita viidestä vaihtoehdosta neljä mielestäsi.

1. Vastaa seuraaviin kysymyksiin

- Miten toimintalämpötilan nostaminen vaikuttaa bjt-transistorin toimintaan? Miten lämpötilan vaikutuksia transistorikytkentöihin voitaisiin vähentää? (2p)
- Mitä eri keinoja on ottaa ympäristönäkökulmat huomioon elektroniikkasuunnittelussa? Mainitse kaksi eri keinoa ja perustele niiden merkitys. (2p)
- Vahvistinkytkennän simulointi- ja mittaustulosten välillä on monesti eroavaisuuksia. Mistä nämä erot voivat johtua? Luettele vähintään kaksi eri asiaa ja perustele vastauksesi! (2p)

2. Olet mitannut oheisen kuvan 1 mukaisen jakosuotimen amplitudivastetta ja saanut oheiset mittaustulokset:

Kuva 1. Jakosuodin

Vin/Vp-p	f/Hz	Vout/Vp-p
1	100	180m
1	500	0,54
1	1k	0,9
1	5k	1
1	10k	1,5
1	25k	2
1	50k	2
1	75k	1,8
1	100k	1,5
1	150k	1
1	200k	0,95
1	300k	0,5
1	600k	200m
1	1M	140m

- Vastaa perustellen, voivatko saamasi mittaustulokset pitää paikkansa. Jos tulokset ovat mielestäsi virheellisiä, niin pohdi, mistä virheet voisivat mahdollisesti johtua. (2p)

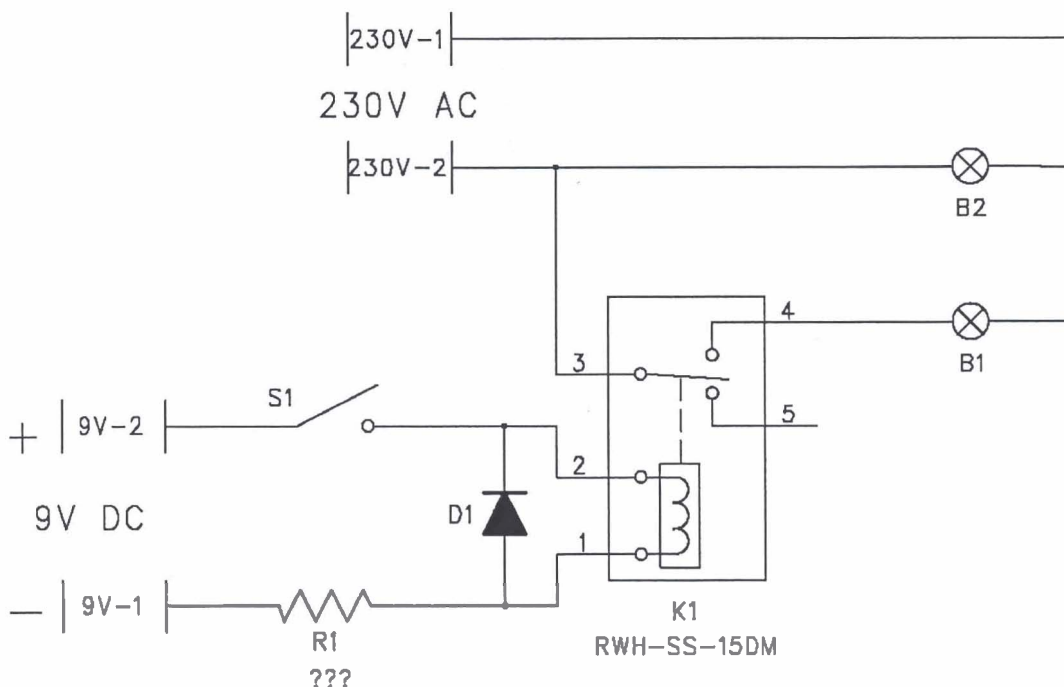
- b) Muokkaa kuvan 1 kytkentää siten, että pystyt mittaamaan ja laskemaan kondensaattorin impedanssin ja kapasitanssin arvot taajuuksilla 5kHz ja 50kHz. Olet saanut seuraavanlaiset mitta- ja laskutulokset:

	5kHz	50kHz
V_{IN}	1Vp-p	1Vp-p
V_R	1Vp-p	1Vp-p
V_C	105mVp-p	11mVp-p
Z_c	10,5 Ω	1,1 Ω
C	3,03 μ F	2,89 μ F

Vastaa perustellen, miksi sinun on täytynyt mitata sekä V_R että V_C , jotta olet voinut laskea Z_c :n ja C:n. Vastaa myös perustellen, miksi $V_R + V_C \neq V_{IN}$. (2p)

- c) Vastaa perustellen, voivatko b)-kohdan mitta- ja laskutulokset pitää paikkansa. Jos tulokset ovat mielestäsi virheellisiä, niin pohdi, mistä virheet voisivat mahdollisesti johtua. (2p)

3. Teemu Teekkari on suunnitellut kuvan 2 mukaisen valaistuksenohjaimen. Kun kytkin S1 käännetään kiinni, releen K1 kela (engl. coil) saa ohjausvirran 9V:n paristosta, jolloin releen kontaktit 3 ja 4 yhdistyvät ja lamppu B1 syttyy. Kun kytkin S1 on auki, rele ei saa ohjausvirtaa, ja lampun B1 virtapiiri on avoin.

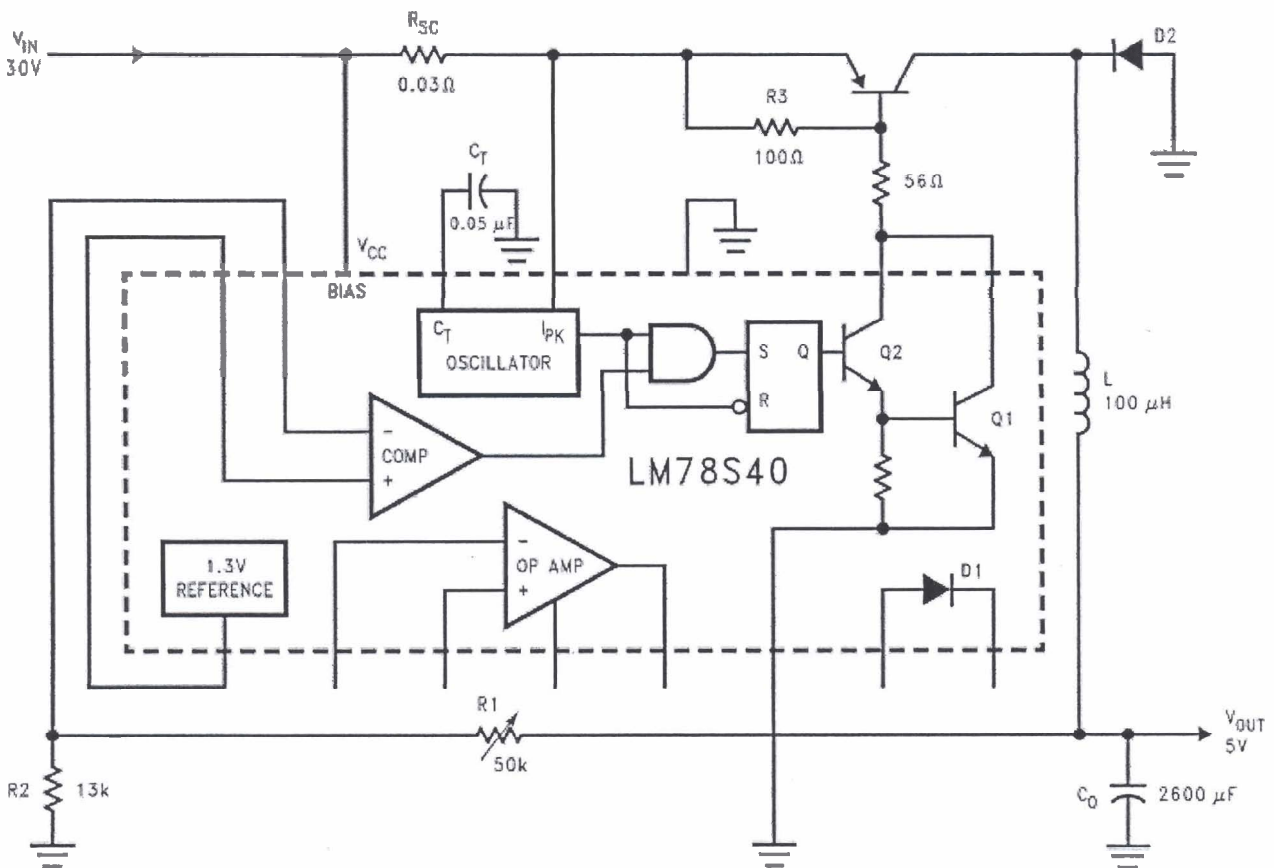
Kuva 2. Valaistuksenohjaimen piirikaavio

Käytä a)- ja b)-kohdissa apuna liitteenä olevaa datalehteä.

- Mitoita vastus R1 siten että releen kelan jännite on nimellisarvossaan, kun kytkin S1 on kiinni. Huomaa, että releen K1 tyyppi on merkitty kuvan 2 piirikaavioon. (2p)
- Kuinka paljon kelan lämpötila nousee kytkimen S1 ollessa kiinni? Käytä tarvittaessa apuna a)-kohdassa laskemaasi R1:n arvoa. (2p)
- Mikä on diodin D1 tehtävä? Vihje: Mieti, milloin sen läpi kulkee virtaa. (2p)

4. Kuvassa 3 on hakkurikytkentä. Katkoviivalla merkityn alueen sisällä olevat toiminnalliset lohkot sijaitsevat ohjainpiiri LM78S40:n kotelon sisällä.

Kuva 3. Hakkurikytkentä

- Tunnista kuvan 3 hakkurin tyyppi (buck / boost). (1p)
- Käytössäsi on tavallisia laboratoriomittalaitteita ja oheistarvikkeita (teholähteitä, yleismittareita, oskilloskooppeja, signaaligeneraattoreita sekä erilaisia kuormavastuksia). Selvitä, miten mitat ja lasket kuvassa 3 olevan hakkurin hyötysuhteen (kerro mitä sinun tulee mitata, mitä mittalaitteita tarvitset ja miten kytket mittalaitteet). Piirrä kuva mittauskytkennästäsi! (2p)
- Selosta lyhyesti, miten mittaisit kuvan 3 hakkurin pulssisuhteen, kun ulostuloon on kytketty 10Ω:n kuormavastus? (1p)

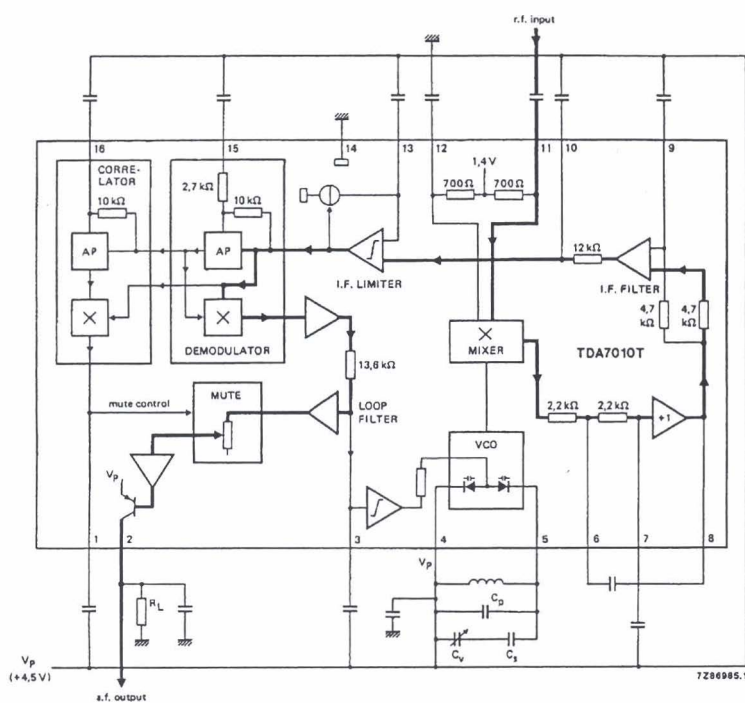

- d) Olet Eltk1:n assistentti ja eräs ryhmä tuo PWM-ohjatulle laskevalle hakkurille mittaamansa oheiset tulokset sinulle tarkistettaviksi:

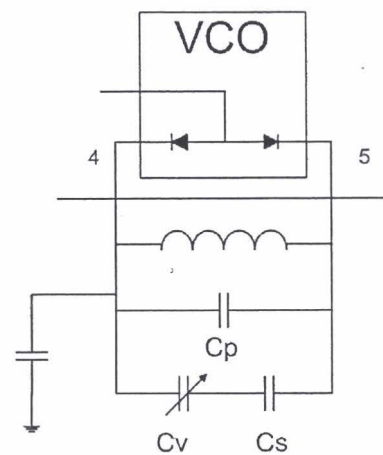
Vin	Vout	Ulostuloon kytketty kuormavastus	Kytkintransistorin T _{ON} -aika	Kytkintransistorin T _{OFF} -aika
10 V	5.1 V	15 Ω	10 μs	40 μs
10 V	5.09 V	10 Ω	12 μs	28 μs
10 V	5.03 V	5 Ω	14 μs	8 μs

Vastaa perustellen, voitko hyväksyä nämä mittaustulokset, vai pitääkö ryhmän mitata joku kohta uudelleen? Vihje: mieti asiaa siten, että ovatko tulokset tyypillisiä kyseiselle hakkurille. (2p)

5. Kuvassa 4. on TDA7010T-radiopiiri, joka vastaanottaa FM-radiolähetystyksiä taajuudella 1,5MHz-110MHz ja muuntaa lähettykset audiotaajuuksille. Kuvassa 5 on radiokanavan viritysosa.

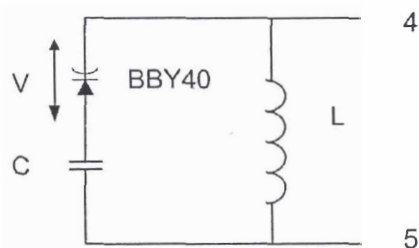
Kuva 4. TDA7010T

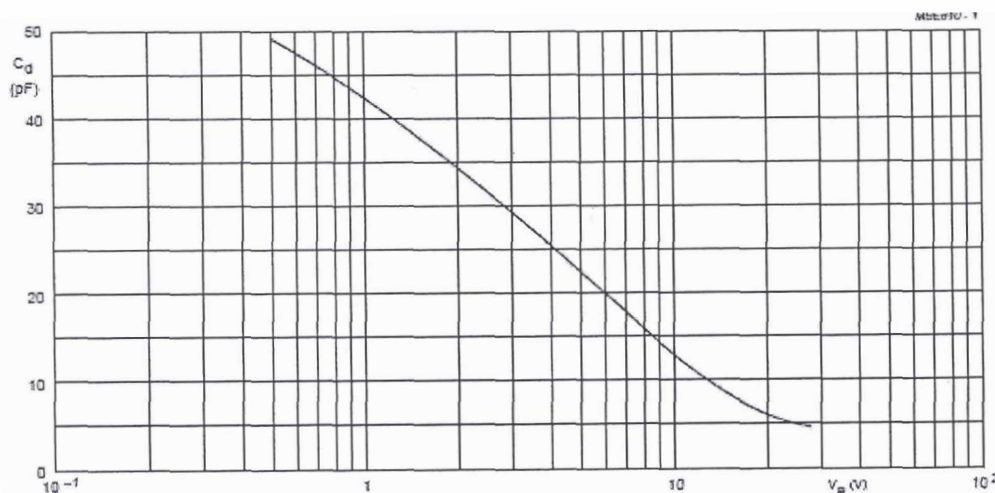
Kuva 5. Radiokanavan viritysosa

- a) Mihin ilmiöön perustuu radion taajuuksien viritys? (2p)
- b) Virityspiiri voidaan korvata kuvan 6 mukaisella kytkennällä. Mitoita komponentit L ja jännitteen V säätöalue siten, että FM-radion taajuudet välillä 88MHz-108MHz saadaan kuulumaan. Käytä apuna kuvassa 7 olevaa BBY40:n datalehden osaa. $C=10\text{nF}$. (4p)

Kuva 6. Korvaava virityspiiri

Kuva 7. BBY04:n datalehden osa

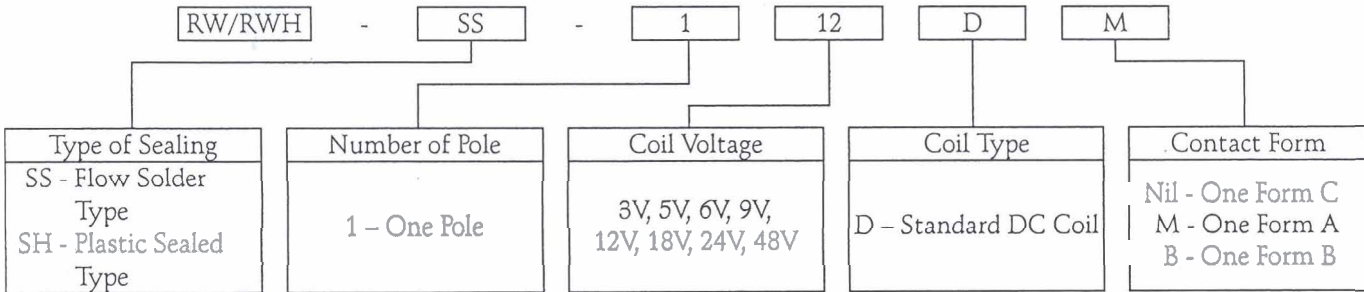

Coil Specification (at 20°C)

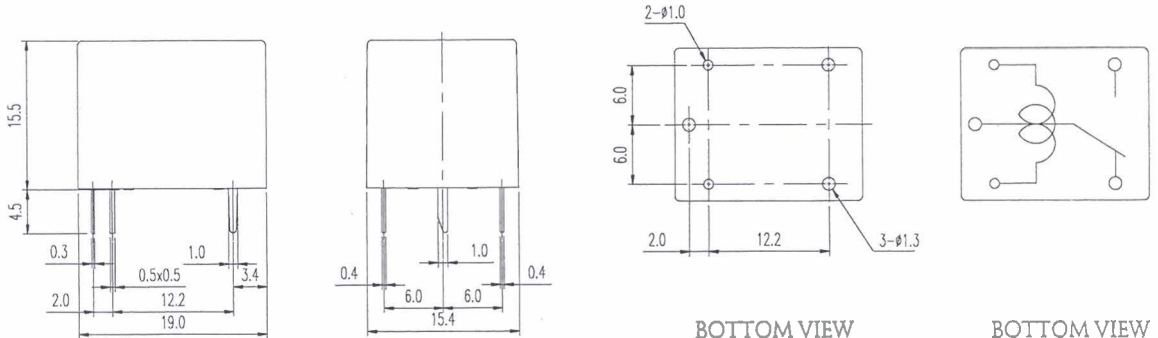
Coil Sensitivity	Nominal Voltage (VDC)	Nominal Current (mA)	Coil Resistance ($\Omega \pm 10\%$)	Power Consumption (W)	Pull-In Voltage (VDC)	Drop-Out Voltage (VDC)	Maximum Allowable Voltage (VDC)
RW/RWH	3	120	25	Abt. 0.36	75% Maximum	5% Minimum	130%
	5	73	70				
	6	60	100				
	9	40	225				
	12	30	400				
	18	20	900				
	24	15	1,600	Abt. 0.45	80% Max.		
	48	7.5	6,400				

Ordering Information:

Dimension:

RW-SS/SH
 RWH-SS/SH

Reference Data:

